



Startdocument "One Health"

Impact op de gezondheid en het welzijn van gedomesticeerde dieren

Achtergrond

One Health betekent dat de gezondheid van mens, dier en ecosysteem een geheel vormen en om een geïntegreerde benadering vragen, zodat voor het geheel een optimale situatie wordt bereikt. Deze benadering is al heel oud, maar in de 20e eeuw zijn de humane en diergezondheid uit elkaar gegroeid. In de 21e eeuw is de aandacht voor de One Health benadering echter weer sterk toegenomen, vooral door (dreigingen van) epidemieën van zoönosen. Dit geldt niet alleen voor Nederland (o.a. Q-koorts en Vogelgriep), maar ook in Europa en de rest van de wereld. Gekke koeienziekte, Vogelgriep, SARS, MERS, Rundertuberculose en Ebola is maar een kleine greep uit de zoönosen die de One Health benadering wereldwijd onder de aandacht hebben gebracht. Inmiddels wordt breed onderkend dat je deze aandoeningen onmogelijk effectief kunt bestrijden als je de gezondheid van mens en dier niet geïntegreerd benaderd. Als voorbeeld, effectieve aanpak van Q-koorts bij de mens in Nederland was onmogelijk zonder een adequate aanpak van de infectie in kleine herkauwers.

Naast de koppeling van de gezondheid van mens en dier kan het behoud van een duurzaam ecosysteem zich ook in sterk toegenomen belangstelling verheugen. Tal van milieumaatregelen zijn geïmplementeerd en er wordt een actief milieubeleid gevoerd.

Aanleiding

Alhoewel volgens de One Health definitie mens, dier en ecosysteem geïntegreerd worden benaderd om tot een gewenst optimum te komen blijkt in de praktijk meestal dat alleen naar de gezondheid van de mens wordt gekeken. One Health in die nauwe betekenis kijkt hoe de gezondheid van de mens wordt beïnvloed door de gezondheid van dieren en het ecosysteem, met als doel door manipulatie van de "gezondheidstoestand" van dieren en de toestand van het ecosysteem de gezondheid van de mens te bevorderen. Dit punt werd ook al aangeroerd in de essaybundel "De mens centraal" die mede door RDA zijn gepubliceerd. Het is mogelijk dat een antropocentrische benadering ook het best is voor het dier en voor het ecosysteem (of voor het geheel), maar op voorhand is dat niet duidelijk. Denk bijvoorbeeld aan het ruimen van drachtige geiten voor de preventie van Q-koorts (was vaccinatie alleen niet voldoende geweest?) en reductie van antibiotica gebruik bij



dieren ter vermindering van resistentieproblematiek in de humane gezondheidszorg (leidt nu her en der tot toegenomen lijden van dieren, omdat benodigde aanpassingen van de houderijsystemen nog niet overal zijn doorgevoerd of niet altijd werken).

Het ligt op het terrein van de RDA haar zienswijze te geven op de invloed van het One Health concept op de gezondheid en welzijn van het dier. De RDA is door haar samenstelling in staat om naast empirische standpunten (medisch – veterinair) hierin ook normatieve standpunten te belichten (de (morele) waarde van dier, mens, milieu, conceptualisering van welzijn en gezondheid). Het uiteindelijke doel zou een afwegingskader voor One Health problemen zijn, maar daar is ook input van andere gremia voor nodig (medisch, ecologie).

Adviesvraag

Hoofdvraag:

Welke invloed heeft de One Health benadering van de gezondheidsbescherming van de mens op de gezondheid en het welzijn van dieren?

Deel vragen:

- Welke zaken betreffende gezondheid en welzijn van dieren zijn relevant om mee te wegen bij een "One Health beslissing" (zowel empirisch en normatief)?
- Inventarisatie en analyse van meerdere "One Health casus" in het huidige millennium en analyse van hun impact op de gezondheid en het welzijn van dieren (hierboven genoemde punten)
- Hoe kun je komen tot een afwegingskader?

Afbakening:

- exclusie humaan medische stuk,
- alleen gedomesticeerde dieren,
- exclusie ecosysteem,
- geen integraal afwegingskader (alleen ingrediënten vanuit diergezondheid en dierenwelzijn)

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is vooralsnog een rapportage c.q. zienswijze. Het resultaat kan dienen als basis voor afwegingen ten aanzien van zoonosen.



Planning

Een drietal bijeenkomsten wordt voorzien. Geplande oplevering van de concept zienswijze voor afstemming in de Raad is zomer 2015.

Als start worden alle leden geïnterviewd over wat in hun ogen bouwstenen zijn voor een adequaat afwegingskader. Het resultaat daarvan zal de eerste bijeenkomst besproken worden.

Samenstelling forum

- Arjan Stegeman (voorzitter)
- Mart de Jong
- Franck Meijboom
- Peter Vingerling
- Ludo Hellebrekers
- Frans van Knapen

Ondersteuning

Het bureau van de RDA zal de gebruikelijke ondersteuning aan het forum bieden. Het bureau zal op basis van bijdrages van de leden en de discussies binnen het forum een concept zienswijze opstellen.

RDA/maart 2014

Betrokken bij opstellen van dit document: Arjan Stegeman, Franck Meijboom, Peter Vingerling, Ludo Hellebrekers, Frans van Knapen, Mart de Jong, Marc Schakenraad

Akkoord voorzitter RDA, Frauke Ohl:

Den Haag, 8 maart 2015



Achtergrondinformatie

"De mens centraal? Ethische dilemma's bij gezondheidsbeleid met goede zorg voor dier en natuur." Essaybundel Centrum voor Ethiek en Gezondheid, 2012.